

Jong & Oud

Tijdschrift van de Oud-Leerlingenbond
van het Sint-Jozefscollege te Aalst

68ste jaargang - nr. 274

juli - augustus - september 2023

Driemaandelijks tijdschrift

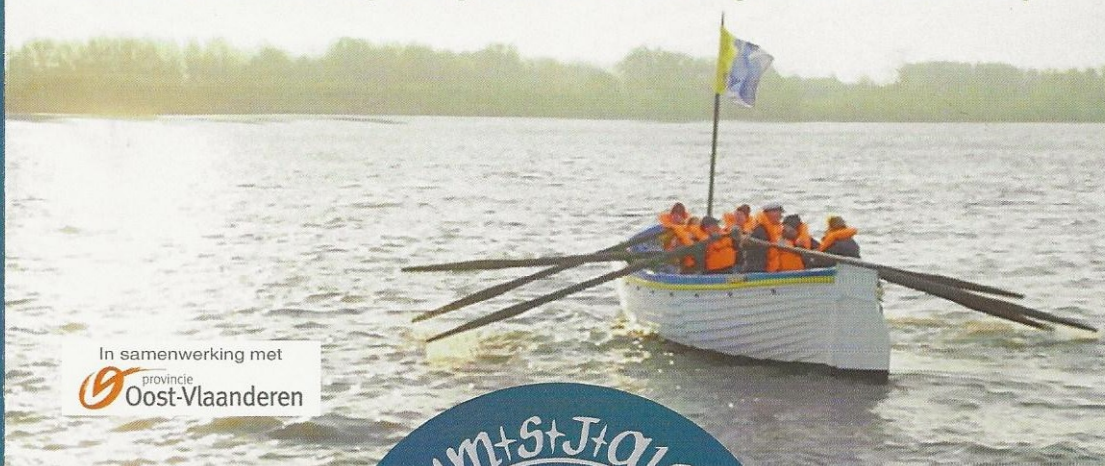
P2A8634

DECEM stelt voor

X

Een film over de collegeboot.

Een verhaal van doorzettingsvermogen, veerkracht, volharding en vooral veel vriendschap.

In samenwerking met
provincie
Oost-Vlaanderen

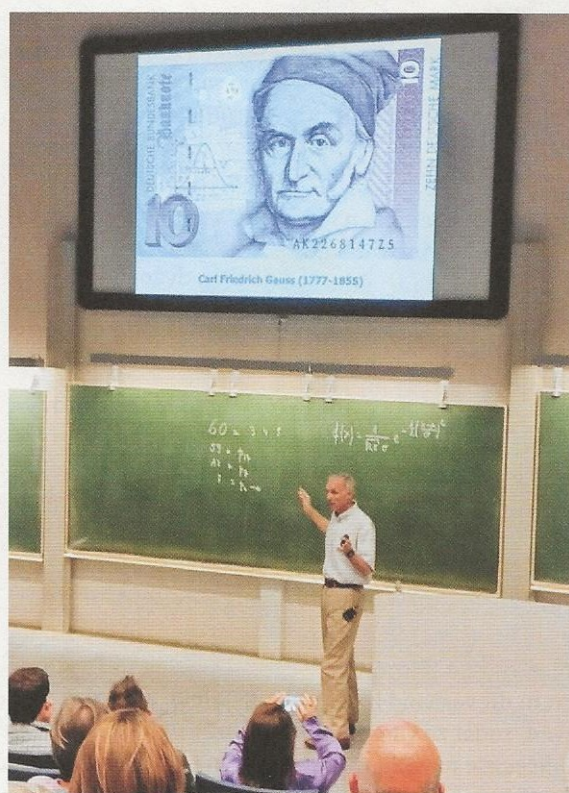

herfst

Piet Van Mieghem (82): 25 jaar hoogleraar aan T.U. Delft

Eind april ontvingen wij - Reto82-LG - een uitnodiging voor een bijzonder college dat onze jaargenoot Piet Van Mieghem op vrijdag 9 juni 2023 zou geven naar aanleiding van zijn 25 jaar hoogleraarschap

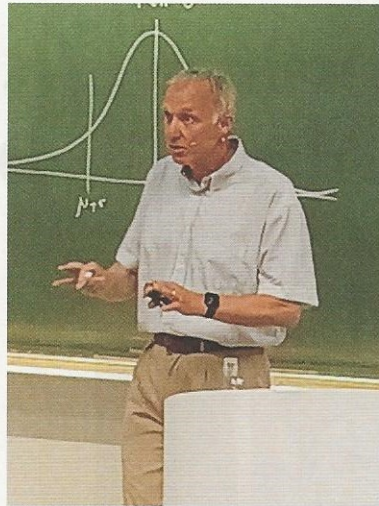
aan de Technische Universiteit Delft. Het klonk toen nog een beetje geheimzinnig, dat het iets zou worden over getallen. Ik hoor u al denken, getallen, wiskunde, bètavakken dat is toch allemaal niets voor "Grieken" (alhoewel er in ons jaar op dat vlak net wel een paar knappe koppen zaten). Enkele dapperen lieten zich echter niet afschrikken en besloten de reis naar Delft te maken. Even dreigde de avondspits in de Randstad nog voor spelbreker te spelen, maar uiteindelijk kwam onze SJC-delegatie op tijd

aan op de campus van de T.U. Delft net buiten het stadscentrum.

Voor zijn bijzonder college had Piet, net 59 jaar geworden die week, als thema gekozen: "A Pearl of Gauss: the Arithmetic-Ge-

ometric Mean (AGM)". In een mix van wetenschapsgeschiedenis en zuivere en toegepaste wiskunde nam hij een gevarieerd publiek van collega's, (oud-)studenten en kennissen mee op een verkenning van een van de vele ontdekkingen van Carl Friedrich Gauss (1777-1855). Deze Duitse wiskundige is bij een breder publiek misschien vooral bekend van de Gauss- of normaalverdeling. Zelf was Gauss eerder een uitschieter, of beter gezegd een uitblinker. Reeds als schooljongen zou hij zijn

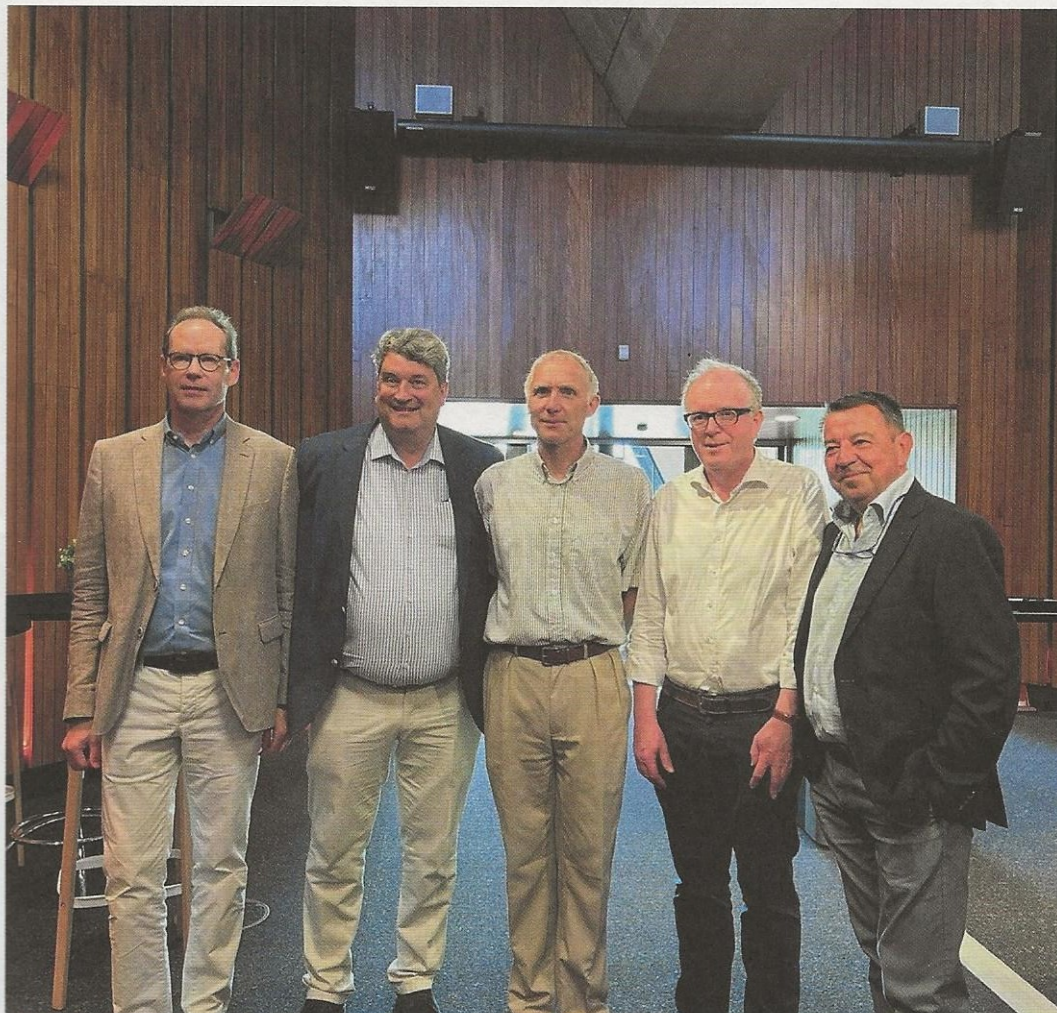

leraar verstomd hebben doen staan doordat hij had ingezien hoe hij met de eenvoudige formule $n(n+1)/2$ de som van de eerste n natuurlijke getallen onmiddellijk kon oplossen.

Met een aanstekelijk enthousiasme ontrafelde Piet voor ons hoe deze grote wiskundige het rekenkundig-meetekundig gemiddelde (AGM) reeds op 14-jarige leeftijd ontdekte en hoe hem dat zijn leven lang zou blijven fascineren. Gauss publiceerde zijn ideeën in dit verband helaas niet bij leven, zodat ze vooral uit zijn gepubliceerde nalatenschap moeten worden gereconstrueerd, waar ze soms erg summier zijn uitgewerkt. Zelf voorzag hij al in een dagboeknotitie dat met zijn ontdekking een volledig nieuw domein van de wiskunde zou opengaan. In een tweede deel liet onze klasgenoot zien hoe Gauss, dankzij dit AGM-algoritme, ook voor het correct en snel berekenen van decimalen van het getal π andere grootheden als Archimedes, Leibniz, Newton of

Euler achter zich liet. Als volslagen leek zal ik mij verder maar niet wagen aan meer details over deze uiteenzetting waarin we iteraties, limieten naar oneindig, lemniscaat, inverse, periodieke en elliptische functies, kwadratische convergentie en nog veel meer zagen voorbijkomen – zowaar zelfs het binomium $(a+b)^2 = a^2 + b^2 + 2ab$ uit onze lessen wiskunde van destijds. Duidelijk is wel dat de verdiensten van Gauss des te groter zijn, als je bedenkt dat hij zonder krachtige supercomputers tot resultaten van zo'n ontroerende eenvoud en efficiëntie kwam. Voor wie er nog mocht aan twijfelen, deze uiteenzetting liet zien dat de "schoonheid der getallen" wel degelijk bestaat.

Na afloop van dit college konden we op een borrel (receptie) – met natuurlijk de enige echte bitterballen – nog even napraten met de hoogleraar zelf. De dag hebben we met onze delegatie afgerond door in Delft uit eten te gaan. Het werd een mooie zomerse avond waarop we ook lekker hebben getafeld. Zaterdag was er dan tijd voor een bezoek aan Delft, waar er in de hele binnenstad net een rommelmarkt gaande was. Delft is niet alleen een bruisende studentenstad, maar heeft ook vele toeristische troeven zoals de historische binnenstad met grachten, de Nieuwe Kerk (met het praalgraf van Willem van Oranje), de Oude Kerk (met o.a. het grafmonument van Piet Hein, waarin zijn daden uitgebreid worden bezongen ... in het Latijn!) of het Prinsenhof (waar Willem van Oranje in 1584 omkwam bij een aanslag). Ook

Reto 82-6LG-klasgenoten Jan Lambrecht, Dominiek Vandenbulcke, Hoogleraar Piet Van Mieghem, Steven Gysens en Koen Walgraeve

voor wie Den Haag wil bezoeken is Delft trouwens een ideale uitvalsbasis (op nog geen kwartier sta je vanuit Delft met de tram in het centrum van de Hofstad). Toen kwam het ogenblik om van elkaar afscheid te nemen en ieder weer zijns weegs te gaan.

Terugblikkend: twee dagen vol mooie herinneringen. Veel dank daarvoor, Piet!

Voor wie het college nog eens wil herbekijken of alles in detail wil nalezen, hier nog twee links: <https://www.nas.ewi.tudelft.nl/people/Piet/interviews.html> (hier vind je een opname van het college, een beknopte summary en het diepergravende, achterliggende wetenschappelijke artikel) <https://www.nieuwarchief.nl/> (in het septembernummer verscheen een uitgebreidere samenvatting)